

Kongress med klinisk vinkling

To relativt nye foreninger, European Society of Preventive Dentistry (ESPD) og Academy of Minimally Invasive Dentistry (ACAMID) hadde den 16. og 17. april en felles kongress i København: The 1st European conference on preventive and minimally invasive dentistry. Programmet var variert og klinisk rettet og dreide seg, ikke uventet i forhold til foreningenes målsetting, i hovedsak om forebyggende tannpleie og tiltak for å unngå invasiv tannbehandling.

Internasjonale foredragsholdere dekket temaene for en internasjonal forsamling, og første dag var satt av til forebygging og livskvalitet mens programmet på dag to dreide seg om «minimally invasive dentistry». Søren Ventegodt fra Forskningscenter for Livskvalitet i København har forsket på livskvalitet, arbeidslivskvalitet og sunnhet, og holdt åpningsforedraget der han introduserte et mer holistisk syn på pasient og behandlingsprinsipper enn de fleste av tilhørerne var vant til. – Livfilosofi synes å være viktigere enn livsstil, og den subjektive og objektive livskvalitet er dårlig koordinert, hevdet han. Som helsepersonell i en behandlingssituasjon er det viktig å vise kjærlighet, tillit, omsorg og nærhet, understreket han videre og viste kort hvordan healing påvirker kroppen.

David Locker orienterte om ulike modeller og metoder for å undersøke behov for tannbehandling og sammenhengen mellom oral helse og livskvalitet. Han var opptatt av at mål for livskvalitet må inkluderes i kliniske undersøkelser, og viste, nokså selvfølgelig, at det ble best resultater når pasienten får den behandlingen vedkommende er henvist for.

Eeva Widström gav en oversikt over de forskjellige systemer eller modeller for organisering av tannhelsetjenesten i Europa og det nye EU, og konkluderte

Fire norske fylkestannleger benyttet anledningen til å prøve preparering med laser. Fra venstre: Ola Johan Basmo, Tor Hildre, Bjørn Horgen Ellingsen og Turid Album Alstad.

blant annet med at det er stor variasjon både når det gjelder kunnskap om forebyggende tannhelsearbeid og hvordan det blir praktisert, og at forebyggende behandling «i stolen» ikke er så effektivt som man tidligere har trodd.

Vurdering av risiko og tiltak for å forebygge karies, gingivitt og periodontitt var selvsagt også tema, men brakte ingen revolusjonerende nyheter, selv om John D.B. Featherstone mente at det er tid for et paradigmeskifte. – «A high bacterial challenge cannot be completely overcome with fluoride therapy. Chlorhexidine together with fluoride is the solution», sa han.

Dag to var viet temaet «minimally invasive dentistry» og ble innledet av Dan Ericson. – «Minimal invasive dentistry», «minimal intervention dentistry», «microdentistry» eller også «conservative dentistry» dreier seg om å bevare tannvev, ikke behandle for tidlig, men heller ikke for sent, sa han. Den

«minimale invasive»-tenkningen skaper en bro mellom forebyggende behandling og reparativ behandling og er i ferd med å utbre seg over hele verden, mente han. Hans Sandberg som snakket om «Practice management based on risk assessment», var særlig opptatt av kommunikasjon og av å få pasienten med på laget, og foreslo at man burde starte en behandling med å spørre pasienten om han ville betale for å bore eller for å slippe å bore. Han hadde også utarbeidet systemer der pasienten selv kunne følge egen fremgang i forhold til de mål og metoder som var valgt.

Michael Noack innledet sitt foredrag med et sitat om at «tannlegen er mye farligere for tennene enn bakteriene», og tok deretter for seg ulike metoder ved «lesion oriented caries treatment», blant annet kjemisk-mekaniske metoder og bruk av laser og ozon. Enzymatiske ekskaveringssteknikker tar lang tid

og bør begrenses til spesielle tilfeller, f.eks. engstelige barn, mente han. Han var foreløpig også noe skeptisk til både laser og ozon, som han omtalte som lovende, men som man fortsatt vet litt for lite om.

Thomas Jacobsen omtalte resinkomposittens plass i behandlingen, og konkluderte med at operatorvariabiliteten er større enn variabilitet i materialene. Han advarte videre mot å skifte hele fyllingen dersom det er lokale defekter. Erosjoner ble omfattende dekket av professor Adrian Lussi, som anbefalte å avslutte måltider med noe nøytraliserende, f.eks. gul ost, og skylle med fluor skyllevæske eller vann og å unngå å børste tennene rett etter inntak av sure drikker.

I den avsluttende diskusjonen ønsket Magne Raadal fra Bergen å avklare om interceptiv kariesbehandling er forskjellig fra begrepet minimal invasiv behandling. – Enhver prosedyre som går ut på å minimalisere progresjon av sykdom og å bevare vev, enten det dreier seg om fluorbehandling, interceptiv behandling eller minimal invasiv behandling går inn under konseptet, mente Dan Ericson. Ideen bak systemet, som også kan appliseres på andre felter som f. eks. protetik og implantologi, er ikke teknikkrelatert, men sykdoms- og vevsrelatert.

Neste felles kongress i de to foreningene vil finne sted i Innsbruck i februar 2006.

*Tekst og foto:
Gudrun Sangnes*

Fylkesmann Hans J. Røsjarde (t.h.) overrakte Kongens fortjenstmedalje i gull til professor emeritus Frithjof R. von der Fehr. Foto: Håkon Størmer.

Kongens gull

T igjen har en av veteranene ved Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo, blitt hedret for langvarig og omfattende innsats for norsk odontologi. Fylkesmann i Oslo og Akershus, Hans J. Røsjarde, overrakte den 25. mai H.M. Kongens fortjenstmedalje i gull til professor emeritus Frithjof Ramm von der Fehr. I begrunnelsen for tildelingen het det blant annet at han spesielt har utmerket seg innen forskning omkring bekjempelsen av karies og at han fortsatt er aktiv etter 45 år som forsker og med mer enn 100 publikasjoner i anerkjente tidsskrifter. Han har også vært svært opptatt av utdanningen av tannleger og av popularisering av kunnskap for å bevisstgjøre befolkningen.

Da Frithjof R. von der Fehr ble ansatt som professor ved Avdeling for konser-

verende tannpleie i 1971, hadde han arbeidet tre år som professor ved tannlegehøyskolen i Århus midt i studentopprørets tid. Denne erfaringen førte til vektlegging av studentundervisning basert på nye pedagogiske prinsipper og nye former for evaluering av studentenes innsats. I en periode fikk pedagogikken prioritet fremfor forskningen.

Men det er profylaksen og det forebyggende arbeidet som har vært hans viktigste engasjement, og han var blant annet fakultetets representant i Norsk Tannverns styre i mer enn 20 år. Som professor emeritus fra 2000 har han arbeidet med å avslutte sine forskningsarbeider. For tiden er han opptatt med oppfølging av en fluoroseundersøkelse utført på Lillehammer.